

Veranderingen in de Eerste Proeve,

XIX. Deel, 1. Stuk.

Bladzijde 374. regel 26. lees men: Vergelyking der — 376. 2. hebbende, in — 381. 23. genomen. En omgewend. — 382. 9. pleeg — 384. 4. zoude — 384. 16. ingevallē van — 384. 23. aan die — 386. 6. de uitkomsten van zulke gewoone bescmeringen, die door de verspreiding van het Pok-gift der Ingeënten zyn veroorzaakt. — 402. 10. over dit vraagstuk — 402. 22. zoude — 405. 5. als eene zeer betwiste waar-schynlykheid: — 405. 12. te worden, in eene zaak, die haar eigen oordeel en toetslemming schynt te eischen. — 406. 9. aanval, aart der heerfchende Volksziekte, — 410. 6. in het — 411. 3. den Mensch, inmers by eene zeer groote meerderheid van voordeelige kanssen, — 411. 25. dat hare — 417. 1. gefchiktst — 418. 22. Pokjes, voor de Ingeënten zamen genomen, — 424. 1. als ik in eenig.

BESCHRY.

BESCHRYVING

VAN EENIGE

JAPANSE VISSCHEN,

EN ANDERE

ZEE-SCHEPZELLEN;

DOOR

M. HOUTTUN.

Deze Vifchen zyn my door den Wel-Edelen Gefcrengen Heere, Mr. J. C. M. RADERMACHER, *Extraordinair Raad van Nederlandfch Indië, enz.* van *Batavia*, zonder eenige aantekening van naam, of befchryving, toegezonden.

De Wel Ed. zeer geleerde Heer, CAREL THUNBERG, *Med. Doctor*, thans *Demonftrator Botanica op de Koninglyke Sweedfche Aka-demie te Upsal*, hadt dezelve op zynen Reistogt, in *Japan*, onlangs vergaderd, en aan welgemelden Heere afgevaardigd.

V 4

Ik

Ik hebze in orde gebragt, en, naar het Samenfel van den grooten LINNÆUS, aldus befehreven; gelyk ik daar van de Eer heb het volgende, benevens eenigen deezer Vifchen, die ik dubbeld hadt, onze ge-eerde Maafchappye aan te bieden.

Van de zogenaamde APODES, die geen Vinnen hebben, den eerften Rang by den Ridder uitmakende, zyn ^{er} geen en onder, maar wel van den tweeden Rang, genaamd

Y U G U L A R E S;

welken ik, in myne *Natuurlyke Hiftorie*, HALSPOOTEN getyeld heb, om dat de Vinnen hier in aanmerking komen als Pooten, inzonderheid de *Buikvinnen*, waar van de Vifchen zig voornamelyk bedienen om zig vast te houden, en als ftel te ftaan in het Water, en deeze, in de Vifchen van den tweeden Rang, voortyker fttaande dan de Borstvinnen, heeft die benaaming, als of zy aan den Hals of Keel der Vifchen geplaatst waren, daar van de afkomst. Hier van heb ik een

1. CALLIONYMUS JAPONICUS,

Japansje Schelvisduivel.

Dit Geflacht, waar van LINNÆUS drie Soorten opgeeft, hadt wylen de geleerde Natuurbeschry-

fchryver, L. T. GRONOVIUS, tot het volgende betrokken. Het fchynt my, nogtans, daar van zeer duidelyk te verfhillen. Deze Japansje Vifch komt naast aan de derde Soort, welke de Ridder *Indiaanfche* noemde, die uit Oost-Indië afkomstig was, makende als een middelflag uit, tusfchen de Schelvisduivels, Sterrekys en Pietermannen. Zie hier de beschryving van den mynen, waar uit blykt, dat het de zelfde Vifch niet zy (a).

De Kop is plachtig, het Lighaam dunner, fpijtrond, aan 't end geheel dun uitlopende in een Staartvin van vier Duim langte; terwyl het Lyf maar vyf en een half Duim lang is, zynde de Kop byna twee Duimen breed. De Oogen zyn groot en ftaan naby elkander. Agter dezelve zyn twee groote ronde Luggaten. Het Lyf is fraay bont, glad, ongetchubd of naakt. De voorfte Rugvin is gevlaakt met een zwart Oogje. Zy beftaat uit vier zwarte Stralen, waar van de voorfte aan 't end twee Haaitjes of Vezels uitgeeft, meer dan een half duim lang. De agterfte Rugvin, tot by de Staart zig uitftrekkende, heeft *nien* Stralen, en is geheel wiachtig. De Borstvinnen, die rondachtig zyn, hebben *sevenien* Stralen. De Buikvin-

(a) Vergelyk de *Nat. Hiftorie* volgens het Samenfel van LINNÆUS, I. Deel VII. Stuk, bladz. 151.

nen, aan den Keel, zeer groot, hebben *vyf* de Aarsvin *agt* Stralen. De Staartvin, *zondel* ling door hare Zeislenachtige figuur, en *ongel* meen lang, heeft *negen* Stralen of Beentjes, van ongelijke langte.

Dus zou het getal der Vinstralen, alleen, deez en Japanfchen van gezegde Indifche, die ook wyd - gaapende Kieuwen - openingen op zyde hadt, genoegzaam afzonderen. Met de *twee* andere Soorten is het verschil nog aanmerklyker.

2. URANOSCOPUS JAPONICUS.

Japanfe Sterrekijker.

De nabylheid der Oogen, die, even als in de voorgaande, opwaards gekeerd zyn, en dus als naar den Hemel zien, gaf den naam aan dit Geflagt, reeds by de Ouden bekend. LINNÆUS geeft er maar éene Soort van op, bykbaarlyk verfchillende van deeze, dien ik derhalven *Japanfe Sterrekijker* noem. De andere, uit de Middellandfche Zee, is by JOHNSTON afgebeeld en befchreeven (*b*).

De myne heeft den Kop zeer plat, wederzyds gedoord, en van vooren als met kleine Oog-

(*b*) *Hijf. Nat.* de Pifcibus, pag. 62. Tab. XXI. Fig. 7.

Ooghaartjes. De Kaaken zyn gewapend met Tandjes. De Rug heeft wederzyds een ry van gedoornde Schubben, die ook het Lyf, dat rondachtig is, geheel ruw maaken; zynde van onderen wit, van boven geel. De voorfte Rugvin is zwartachtig met *vier*, de agterfte, in een fleufte leggende, heeft *vyftien* Stralen, en de Borstvinnen *twaalf*. Aan den Keel zitten de Buikvinnen, die korter zyn, dat regt het tegendeel is met den Schelvisduivel, zo even voorgesteld. Zy hebben *vyf*, de Staartvin *agt* Stralen. De Aarsvin heb ik niet nauwkeurig kunnen onderzoeken. De langte van myn voorwerp is een half Voet.

Tot den derden Rang van LINNÆUS, door zyn Ed. getyeld,

T H O R A C I C I,

om dat de Buikvinnen onder de Borstvinnen, en dus als aan de Borst zitten; weshalven ik ze *Borst-pooten* geheeten heb; behooren de volgende:

3. CORYPHENA JAPONICA.

Japanfe Oranje-Vifch.

Ik gaf dien naam aan dat Geflagt, waar in de *Dorado's* begreepen zyn, wegens de glinfte-

sterende Goudkleur derzelve (c). Aan de stomphheid van den Kop zyn deeze duidelyk kenbaar, die ook zeer blykbaar is in myn Viscijie, 't welk taamelyk hoog geel is, doch niet al te wel bewaard. Ik kan het niet voltrekt tot een ne der opgegevene Soorten t' huis brengen. In getal der Vinftraalen zou het naast komen aan die der zes, door LINNÆUS in de Twaalftde Uitgave van zyn Eds. Samenftel der Natuur bygevoegde Soorten, uit de Indifche Oceaan, welke van hem *Branchiofega* gebynaamd is, als geflooten Kieuwendekzels hebbende, met eenne dwarfle Spleet. In de Rugvin, naamelyk, heb ik *vierentwintig*, in de Borstvinnen *veertien*, in de Buikvinnen *zes*, en in de Staartvin *zeventien* Stralen geteld. Myn Voorwerp, gedekt met fyne Schubbejies, is zes Duimen lang.

4. G O R I U S N I G E R.

Zwarte Govie.

Zo volkomen is dit Japanfe Vifchje, 't welk nauwlyks een Vinger langte heeft, met ons *Govieken* overeenkomftig, dat men het nauwlyks

(c) Zie *Nat. Hift.* I. Deel, VII. Stuk, XVIII. Hoofdst. bladz. 266.

lyks daar van kan onderfcheiden (d). Van de gewoone Govies onderfcheidt het zig gemakelyk, doordien de Buikvinnen rondachtig famengegroeid zyn. 't Getal der Vinftraalen verfcilt, wel is waar, met de opgaven; doch dat Vifchje van Canton in China, door den Heer OSBECK waargenomen, en hier t' huis gebragt, kwam ten dien opzichte ook niet zeer overeen. In de voorfte Rugvin vond ik 'er *ryf*, in de agterfte *tien*, in de Borstvinnen *zes-tien*, in de Aarsvinnen *elf*, en in de Staartvin *agttien*. Dit laatte getal komt met dat der Chineefche Govie, voorgemeld, overeen.

5. P L E U R O N E C T E S J A P O N I C U S.

Japanfe Scharretong.

Onder de Platvifchen behoort zekerlyk deeze, welken ik *Scharretong* noem, om dat hy de gedaante heeft van den Vifch deezes naams. Ik gaf van zodanigen de Afbeelding, onder den naam van *Cynoglossus*, die voor den Heilboth zeer ongepast zou zyn, gelyk ik aangemerkt heb (e). Het zonderingfte is, dat, in beide myne Japanfe Voorwerpen, de Oogen aan de flinker-

(d) Zie de Afbeelding *Nat. Hift.* als boven, Plaat LVI. fig. 3. en de Beschryving, bladz. 279.

(e) Deseifde, bladz. 329. Plaat LXII. fig. 1.

linkerzyde staan. 't Getal der Straalen in de Borstvinnen was *negen*, in de Buikvinnen *xyf*, in de Staartvin *zesien*, doch dat der Rug- en Aarsvin heb ik, wegens de menigte, niet geteld. De Vischen zyn omtrent een half Voet lang, rondachtig aan de eene of gemeenlyk zogenaaide Rugzyde, van agteren wiachtig.

6. SPARUS AURATUS.

Vergulde Zee-Braasem.

Dit Geslacht van Vischen bevat, volgens den Heer LINNAEUS, veele Soorten, waar van veelen in de Middellandsche Zee, anderen in de Indiën, voorkomen. In 't algemeen zyn zy kenbaar, aan hunne Braasemachtige figuur, een Ligham dat tamelyk breed is, en niet zo dun als dat der Klipvischen; ook langwerpig. De voornaamste onder allen is de *Vergulde* of *Goud-Braasem*, in 't Latyn *Aurata*, van ouds bekend; waar van de bynaam dezer Soort ontleend is. Onder de Romeinen was hy berugt wegens zyne lekerheid. Hy valt niet alleen in de Middellandsche, maar ook in de Atlantische Zee, en, zo ik geloove, onder de warme Lugthreek in de geheele Wereld. Een Exemplaar van de Kaap der Goede Hope heb ik, uit de Afbeeldingen van den Hooggeeraar BURMANNUS, verkleind, in Plaat doen brengen,

gen (*f*); sedert kreeg ik een Krapfche, geheel Goudkleurig, waar mede dit Japanse Voorwerp overeenkomstig is, uitgenomen, dat het den Bek wat spitzer heeft. Het zelve heeft in de Rugvin *negen* Doornachtige en *twalf* slappe Straalen, in de Borstvinnen *veertien*, in de Buikvinnen *zes*, In de Aarsvin *twee* gedoornde, *agt* ongedoornde, en in de Staartvin *twaalf* Straalen. De lengte is zeven, de breedte drie Duimen.

7. SPARUS ARGENTATUS.

Versilverde Zee-Braasem.

Deeze Soort is dikker van Lyf, en minder breed dan de voorige, doch niettemin hooger dan breed, en zou anders, in de eerste opslag, veel naar een Schelvisch gelyken, door de Zilverachtige kleur der Schubben, zelfs door de zwarte Vlak agter de Kieuwendekzels; die, zo wel als de gantsche Kop, geschild zyn. Dit stelde de kundige GRONOVIVS tot een onderscheidend kenmerk der *Spari*, van de *Labri* of *Lipvischen* (*g*). De kromming van de Zydstreep, hier zeer blykbaar, is, volgens LIN-

(*f*) *Nat. Hist.* als boven, bl. 377. Plaat LXII. fig. 5.

(*g*) *Mus. Ichtyol.* Tom. II. pag. 29.

LINNÆUS, een der Kenmerk en. Hy heeft voor ieder Oog, dat byzonder is, twee Neusgaten. Van de Stralen der Rugvin zyn de *neggen* voorsten Doornachtig, de *zesentwintig* agtersten flap. De Borstvinnen hebben *zesien*, de Buikvinnen *neven* Stralen, zo wel als de Aarsvin, waar van de voorste Doornig is; de Staatvin *agtien*. De langte van dit Voorwerp is ongeveer agt, de breedte twee en een half Duimen.

8. SPARUS NOTATUS.

Getekende Zee-Braasem.

Dus noem ik een klein Vischje van deezen aart, dat zo wel agter de Kieuwendekzels, als by de Staat, en aan de Rugvin, zwarte Vlakjes heeft. Het zelfde, beken ik, heeft plaats in de *Saxanilis* van den Ridder, of *Steen-braasem* van Suriname, welken de beroemde GRONOVIUS naderhand, onder den naam van *Scarus*, afzonderde (*h*); doch dit Vischje verschilt daar van eensdeels door de kleur, anderdeels door de gestalte. Het heeft den Kop niet neergedrukt, maar, zo wel als 't Lyf, hooger dan breed (*i*). Het

(b) *Zoophyl. Gron. I. pag. 67.*

(i) Dit wordt, by Zyn Ed., door *Plagioplateus* en *Cabotoplateus*, onderscheiden.

Het is gedekt met Zilverachtige Schubben, nauweliks een Vinger lang. De Rugvin is in tweeen verdeeld; het voorste met *zyf*, het agterste met *agt* Stralen; waar van de eersten Doornig, zo wel als de voorste Straal der Aars- en Buikvinnen, bestaande uit *zes* en *agt* Stralen; de Borstvinnen hebben 'er *tien*, de Staatvin *veertien*, volgens myne telling.

Deeze drie behooren tot de Afdeeling der *Spari*, die met zwarte Vlakken getekend zyn: dan volgen de *Roodachtige*, van welken ik onder myne Japanfche Vischen deeze aanzienlyke bezit.

9. SPARUS ERYTHRINUS.

Rode Zee-Braasem.

Naast komt dezelve aan de Soort van dien naam, by LINNÆUS, hoewel in eenige opzigten daar van, zo wel als van den Kaapfen *Roodman* of *Hottenrots-Visch*, by GRONOVIUS, verschillende (*k*). Men kan wegens alle byzonderheden geen nieuwe Soort maken, of vervalt in het oneindige. Hy heeft het Ligham zeer plat en breed, byna als dat van den Goud-Braasem,

(k) *Gynædus Caudâ bifurcatâ &c. Zoophyl. Gron. I. pag. 61. N. 215.*

fem, overal gedekt met kleine Schubbetjes, en roodachtig van kleur. De Kop is ook geschild, doch heeft geen blykbare Neusgaten; de Zyd-scheep saamelyk regt, de Staart niet vorkachtig; des hy aanmerkelyk van den *Erythrinus* of *Rubellio* der Ouden, die in de Middellandsche Zee valt, verschille. De Borstvinnen zyn rond, de Lip verdubbeld, en 't Kieuwenwies heeft vyf Straalen; 't welk hem betrek tot de Zee-Braafems. In de Rugvin heb ik geteld by de *veertig*, in de Aarsvin *twintig*, en in de Staartvin *zeventien* Straalen: de Borstvinnen hebben 'er *agttien*, de Buikvinnen *vyf*. Myn Voorwerp is omtrent agt Duimen lang, en, op 't breedste, by de drie Duimen Voermaat.

Van de getrepte Zee-Braafems heb ik de volgende uit Japan bekomen.

10. SPARUS LATUS.

Brede Zee-Braafem.

Ik ndem deezen, in welken de Schubben overlangs scheepswyze geplaatst zyn, *Brede Zee Braafem*, om dat hy een der breedsten is van dit Geslacht, hoewel mooglyk de allerbreedste niet. Die, evenwel, welken wylen de Heer GRONOVIVS dus noemde, was maar half zo breed

breed als lang (1); de myne niet minder; alzo het Voorwerp op drie Duimen langte anderhalf Duim breedte heeft. Het is geheel geelachtig, en de Kop Zilverkleurig onder de Schubben. De Rugvin heeft *twaalf* Doornige, *negen* flappe; de Borstvinnen *twaalf*, de Aarsvin *drie* scherpe, *agt* flappe; de Buikvin *zes* waar van ééne Doorning, de Staartvin *agttien* Straalen.

11. SPARUS VIRGATUS,

Roedige Zee-Braafem.

In deeze zyn de streepen der Schubben veel blykbarer en breeder, als Roeden of Rys, waar van ik den bynaam heb ontleend. Hy gelykt ten dien opzichte, als ook in gestalte, veel naar de *Salpa* der Auteuren, die wederzyds elf goudgeele streepen hadt (m), deswegen in 't Franssch genaamd *Vingadelle*. Het Lighaam is langwerpig, plat; de Kop stomp, de Staart vorkachtig. In de Rugvin tel ik *agt* Doornige, *tien* flappe; in de Borstvinnen *twaalf*, in de Aarsvin *twee* Doornige, *agt* flappe; in de Buikvinnen *zes*, in de Staartvin *veertien* Straalen. Myn Voorwerp is vyfthalf Duim lang.

12. SPA-

(1) *Species latissimus* &c. *Zooph. Gron.* I. p. 64. N. 222.
(m) Zie myne *Nat. Hist.* I. Deel VII. Stuk, bl. 395.

12. SPARUS FUSCESCENS.

Bruinachtige Zee-Braasem.

Eigenlyk zou deeze tot de Getekende behooren, alzo hy een zwartachtige Vlak aan de Borstvin heeft. Ik noem hem *Bruinachtige*, dewyl de kleur thans zodanig is; hoewel mooglyk door het afvallen van eenige Goudkleurige Schubben veroorzaakt. Hierom zou men hem tot de Bonte Zee-Braasems van LINNÆUS kunnen t' huis brengen. Het Lyf is naamelyk breed; de Bek met kleine Tandjes gewapend, en de Zydftreep regt, doch het Kieuwenvlies heeft *vyf* Straalen, des hy zekerlyk hier behoort. In de Rugvin tel ik *der tien* Doornige, *elf* Slappe; in de Borstvinnen *zes tien*, in de Buikvinnen *zes*, waar van één scherp; in de Aarsvin *twee* Doornige, *tien* Slappe Straalen. Het Voorwerp is vier Duim lang.

13. LABRUS JAPONICUS.

Japanse Lipvisch.

Wegens de dikte der Lippen is het woord *Lipvisch* in trein gekomen; doch men zou hier kunnen byvoegen de dikte van het Lyf en de Gestalte, meer naar die der Baarzen gelykende.

de (ⁿ). Anderszins loopen de Kenmerken ondereen, gelyk men ziet uit de bepalingen van GRONOVIVS. De Klipvischen (*Chætodons*) hebben het Lyf byna zo breed als lang en zeer plat; de Zee-Braasems (*Spari*) zyn minder breed naar de langte en ook zo dun niet: de Lipvischen (*Labri*) zyn nog langwerpiger en dikker.

Deeze Lipvisch heeft zes Beenjes in het Kieuwenvlies, dat de Dekzels gescheubd heeft, volgens de Kenmerken van LINNÆUS: kleine spitse Tandjes, en geen dubbelde Lippen: de Borstvinnen zyn spits, en de Zydftreepen byna regt. In de Rugvin zyn *tien* Doornige, *elf* Slappe Straalen; in de Borstvinnen *zes tien*; in de Buikvin *zes*, waar van ééne, in de Aarsvin *agt*, waar van drie Doornig; in de Staartvin *agttien* Straalen. Hy komt met geen der opgegevene Soorten overeen; weshalven ik hem den naam geef van zyn Vaderland. De kleur is hoog geel, de langte ruim zes, de breedte by de twee, de dikte één Duim.

(ⁿ) Zie 't Werk van SEDA, III. Deel, Pl. 31.

14. L A B R U S B o ö p s.

Groot-Oog Lipvisch.

De Heer LINNÆUS hadt deezen bynaam, wagens de groote Oogen, gegeven aan een *Sparus*, uit de Middellandsche Zee (o). De Oogen van deezen Japanfen Visch zyn meer dan een half Duim breed, en bestaan derhalven een groot gedeelte van den Kop, die de Kieuwendkzels gescheidt heeft. De Onderkaak is langer dan de Bovenkaak, en heeft naamelyk groote scherpe Tandén. Twee Rugvinnen heeft hy, de voorste met vyf Doornige, de agterste met twaalf slappe Straalen. *Veertien* zyn 'er in de Borsvinnen, en in de Buikvinnen zes, waarvan ééne gedoornid. De Aarsvin heeft elf, de Staartvin tweeëntwintig Straalen.

15. P E R C A F A S C I A T A.

Gebandeerde Baars.

Allerblykbaarst, wederom, is dit Geslacht, door de bekende gestalte der Baarzen, en de Zaagswyz' getande Kieuwendkzels: want gedoornde Vinnen heeft het met de voorgaanden ge-

(o) Zie myne *Nat. Hist.* als boven, blad. 392.

gemeen, en de vraag is, of het getal der Kieuwenbeenjes altoos *zeven* zy? Ik bevindt hetzelfde nogthans zodanig ook in *deeze* aanzienlyke Japanse *Gebandeerde Baars*, die zeer nabij komt aan de *Vittata* van LINNÆUS, uit de West-Indiën, welke ik *Gesnuerde* heb getyeld (p). Zy is, naamelyk, met vyf witte en bruine breedde Streepen, byna egaal overdwars gebandeerd. In de Bek zyn naamelyke Tandjes. 't Getal der Straalen in de Rugvin is elf Doornige en vyftien slappe; in de Borsvinnen *zesien*; in de Buikvinnen zes, waar van ééne; in de Aarsvin *veertien*, waar van drie Doornig; en in de Staartvin *zesien* Straalen. Men zou ze, derhalve, voor eene zelfde Soort kunnen houden. Myn Voorwerp is by de agt Duimen lang.

16. GASTEROSTEUS VOLITANS.

Vliegende Baars.

Wylen de Heer GRONOVIVS heeft, tot het Geslacht der Baarzen, ook de *Stekelbaarzen* niet alleen, maar zelfs de *Knorhanen*, 't huis gebragt, die door LINNÆUS zeer duidelyk onderscheiden zyn. Van de Stekelbaarzen, (*Gasterosteus*,) loopen, inderdaad, de Kenmerken wat door

(p) Zie *Nat. Hist.* I. Deel VIII. Stuk, blad. 18.

door malkander, indien men op de Uitheemschen acht geeft; gelyk dit bykbaar is in de zo bekende, doch niet gemeene, *Wiegende Baars van Ambon*, doorgaans, en ook wel *Ambonsche Baars*, als aan de Molukkes byzonder eigen, genaamd. Uit dit Voorwerp, echter, blijkt, dat dezelve insgelyks by Japan voorkome. By Seba was het alleenlyk genoemd *Schubbigje Cottus*, met een gespleeten Snuit, en Borstvinnen, die zig tot aan de Staart uitstrekken (*q*). De Hoogleeraar RUVSCH gaf 'er ook de Afbeelding van, doch in figuur wat verschillende (*r*). Meest gelykt myne Japanse naar de Afbeelding van Seba, en is wegens zyne sierlyke bandering opmerkelyk. Dwaars over het geelachtige Lyf loopen zes breede zwartachtig bruine streepen, waar tusfschen een smallere, die wederzyds nog smallere heeft. De Kop is als uitgesulpt, en de Bovenlip een weinig ingesneeden, maar niet gekloofd. Mooglyk zal eenige Verscheidenheid in deeze Visfschen, die eetbaar zyn, plaats hebben. Immers ik bevind, dat de myne in 't Kieuwenvlies maar *vyf* Beenjes heeft, terwyl de Heer Gronovius *zeven* telde in de zyne, die van Ambon afkomstig was. Voorts komt het getal der Vintralen naame lyk overeen.

Ik

(*q*) Cottus Squamifus, Restio bifido, Pinnis Pectoralibus ad Caudam extensis, *Arch. III. D. p. 79. T. 28. Fig. 1.*

(*r*) *Thef. Anim. I. Tab. II. Fig. 3.*

Ik vind in de Rugvin *elf* Doornige, dat de voorsten zyn, als gewoonlyk, en *dertien* slappe Straalen; in de Borstvinnen *veertien*, in de Buikvinnen *zes*, in de Aarsvin *tien* Straalen, zynde van deeze laatten twee Doornig: de Staartvin heeft *veertien* Straalen (*s*). 't Verschil is dikwils grooter in een zekke Soort. Myn Voorwerp is zeven Duimen lang en derdhalv Duim op 't breedste. De Vinnen zyn alemaal zeer groot, wit en zwart bont.

17. GASTEROSTEUS JAPONICUS.

Japanse Stekelbaars.

Ik geef deezen bynaam aan een andere niet minder aanzienlyke Visfch deezer Verzameling; waar van my nergens de wedergade is voorgekomen. Dat hy tot de *Gasterostei* of Stekelbaarsen behoort, die eigentlyk den naam hebben, wegens de Beenigheid of Stekels aan den Buik, is allerbykbaarst. Behalve een Beenig stuk, als een Borstbeen, heeft hy het Lighaam gedeckt of bekleed met groote Ruitachtige Schubben, op ryen geplaatst, die ieder uitloopen in een scherpen agterwaards staande Doorn, en aan den eenen kant, die naar vooren gekeerd is, fyn, doch fcherp,

(*s*) Zie myne *Nat. Hist.* als boven, bladz. 42.

fcherp, Ooghaartig gedoond zyn, met een zwart-achtig bruin randje. De Kieuwendekzels zyn ongeschubd, van agteren getand. De Kop is stomp, de Bek Tandeloos, doch op de Kaaken ruw; de Staart Vorkachtig. Het Kieuwenvlies heeft maar *vyf* volkomen Beenjes. De voorste Rugvin bestaat uit *vier* beweeglyke, dikke, sterke Doorens, van ongelijke lange, in een sleufje op de Rug geheel verbergelyk. Zy is van de agterste raamelyk ver afgezonderd, welke *tien* slappe Straalen heeft, en de Borstvinnen *twaalf*. De Buikvinnen, die het byzonderste in deeze Vifch uitmaken, zyn famengegroeid tot een dikken, ftyven, weinig beweeglyken, wederzyds uitfteekende Doorn, van anderhalf Duim lange. Voorts heeft de Aarsvin *negen*, de Staartvin *tweëntwintig* volkomene Straalen. Myn Voorwerp, geel van Kleur, is vyf Duimen lang, twee en een half Duimen breed, en één Duim op het dikfte. Het vertoont zig over 't geheel als geharnast, en is overal op 't gevoel hard; gelykende in dat opzigt, zo wel als in gefalte, vry veel naar sommigen der *Ostracia*, die ik deswegen *Heenvischen* heb geheeten.

18. SCOMBER JAPONICUS.

Japanshe Makreel.

Dit Geflacht van Vifchen is meest kenbaar aan de rolonrtheid en gladheid van het Lyf, en aan de Basterd-Vinnejes by de Staart. Het hier bedoelde Voorwerp zou, buiten dezelyven, veel naar een Haring gelyken, inzonderheid door zyne blaauwachtige Kleur. Het fchynt nauwlyks gefchubd te zyn, en de Kop is als met een Zilverachtig Vlies bekleed: de Bek heeft kleine Tandjes, als Ooghaartjes. De voorste Rugvin heeft, zo wel als de agterste, *agt*; de Borstvinnen *agttien*; de Buikvinnen *zes*; de Aarsvin *elf*, en de Staartvin ongeveer *twintig* Straalen. Door zyne vyf Basterd-Vinnejes behoort het zekerlyk tot de eerste Soort. De lange is on-trent agt Duimen.

19. SCOMBER AURATUS.

Vergulde Makreel.

De bruinachtig geele of Vergulde Kleur on-derscheidt deeze genoegzaam, die ook vyf Basterd-Vinnejes by de Staart heeft, en anderszins in figuur zeer wel met de voorgaande ftrookt. De voorste Rugvin heeft *negen*, de Borstvin-nen

nen *agtien*, de Aarsvin, zo wel als de Buikvinnen, zes Stralen. De langre zal omtrent zeven Duimen zyn.

20. SCOMBER TRACHURUS.

Ruwschaarige Makreel.

Sommige Makreel-soorten hebben de Basterd-Vinnerjes verenigd, en tot dezelyen behoort die Viscij, dat geheel blaauwachtig Zilverkleur is, naast komende aan den *Marsbanker*, die voorkomt aan onze Stranden. Hier heeft zyn bynaam van de ruwheid der Staart, wegens de gedoornde Zydstreep, waar mede het als geharnast schynt (*†*). In de voorste Rugvin tel ik *zeven*, in de Borstvinnen *agtien* of daar omtrent, in de Buikvinnen *zes* Stralen. De langte is ruim vier Duimen.

Dewyl de Makreelen meestal ongedoornde Vinnen hebben, zal ik van dezelve, zo deswegen, als wegens de placheid van het Lyf, de twee volgende Soorten, die my geheel nieuw voorkomen, afzonderen, en maaken daar van een nieuw Geslacht, onder den naam van *Cantrögasser*: welken ik ontleen van de zonderlinge samenvoeging der Buikvinnen. Deze zyn, even

(*) Zie myne *Nat. Hist.* I. Deel VIII. Stuk, bl. 67.

even als in die Snottolf, welken de Eerwaarde Heer C. NOSEMAN *Cylogaster* tytelde (*u*), te samen gegroeid door een Vlies, 't welk hier met vier scherpe Doorens en zes slappe Vinnen is geïevigd. Dit maakt derhalve daar van de Kenmerken uit. Twee Soorten heb ik uit Japan ontfangen, als volgt.

21. CENTROGASTER FUSCESCENS.

Bruinachtige Doornbuik.

Dit Viscij gelykt in getalte veel naar de Zee-Brasems. Het is glad van Lyf en plachtig, als de Makreelen, in de bovenste helft bruin, in de onderste witachtig van Kleur. De Bovenkaak is bezet met spide Tandjes; de Staart weinig gevorkt: de Vin, die byna over de geheele Rug loopt, bestaat uit *dertien* scherp gedoornde en *elf* weerlooze Stralen: de Borstvinnen hebben *zesien* slappe, de Aarsvin *zeven* doornige en *negen* anderen; de Staartvin omtrent *veertig* Stralen: de Buikvinnen zyn, als boven gemeld. Hier is omtrent vyf Duimen lang en twee Duimen breed.

(u) Zie de zelfde, VII. Stuk, blad. 255. En *Cylogaster* *Verbondelingen*, I. Deel, blad. 582. Pl. IX. Fig. 3, 4.

22. CENTROGASTER ARGENTATUS.

Verzilverde Doornbuiik.

Deeze Soort, van dergelyke gestalte, is als geheel Verzilverd, of met Plaatzilver beslagen, maar heeft een groote ronde bruine Vlak op de Rug, agter den Kop, en een zwartachtige in de Rugvin, die de agt voorste Straalen Doornig, de overigen, tot aan de Staartvin toe, slap heeft. Deeze is gevorkt. De Buiikvinnen zyn, als in de voorige, Doornig samengevoegd: de Aarsvin heeft ook twee doornige en twaalf slappe Straalen. De breedte is anderhalf, de langte tusschen drie en vier Duimen.

23. MELLUS JAPONICUS.

Japanse Barbeel.

Ik geef hier den bynaam van *Japanse* aan deeze, dan van *Barbeel*, ofschoon hy duitschlyk twee *Barbes* aan den Bek heeft, zo wet als onze zogenaamde *Koning van den Haring* (v); waar van hy een weinig schynt te verschillen. De Kleur, doch mooglyk veranderd, is meer geel dan rood. Hy heeft, gelyk als die, twee zeer

(v) Zie *Nat. Hist.* I. Deel VIII. Stuk, bl. 73.

zeer ver afgezonderde Rugvinnen, waar in ik juist *zeven* en *negen* Straalen vind, gelyk de opgegevene Tellingen zyn. Van de overige Vinnen verschilt het getal der Straalen ook zeer weinig. De Staartvin is gevorkt, de Bek Tandeloos. Myn Exemplaar heeft nagenoeg zes Duimen langte.

24. MULLUS IMBERBIS.

Ongebaarde Barbeel.

De Soort, die onder deezen bynaam by den Ridder voorkomt, tot welke de zogenaamde *Koning der Barbeelen* van 't Eiland Matcha is betrokken (w), zat trischten wat van dit Voorwerp verschillen. Herzelve nogthans behoort tot de Barbeelen en is ongebaard. De spitsheid van den Kop, die Kegelvormig is, onderscheidt het niet alleen van de voorgaande Soort, maar bovendien de Vinnen. De voorste Rugvin is afgezonderd van de agterste, welke, zo wel als de Aarsvin, tot aan de Staart uitloopt, zynde het getal der Vinstralen in dezelve naauwlyks telbaar, zonder 't Voorwerp te beschadigen. Hetzelve is roodachtig van Kleur, en ongeveer een half Voet lang. De Bek is niet dan Raspswyze getand.

(w) Zie de zelfde, blad. 76.

getand. Ik heb in 't Kieuwenvis; maar drie Beenjes geteld; zo dat het zekerlyk tot dit Geslacht behoort.

25. *TRIGLA ALATA*.*Gerietle Zeehaan.*

Het Geslacht van *Trigla*, dat door drie losse Vingerachtigé Baardjes by de Borstvinnen onderscheiden wordt, bevat ook, volgens LINNÆUS, een Vliegende Visch, aan welken zyn Ed. twintig Vingeren, die door een Vlies samengepalmd zyn, toefchryft (*x*). Zodanig eenen, zeer groot, gelyk dezelve dikwils in de Zuidelyke Klimaten vallen, heb ik uit myne Verzameling verkleind in Afbeelding gebragt. Het Japanse Viscje, nauwlyks vier Duimen lang, dat ik hier beschryf, gelykt meer naar 't Kaapse, waar van ik ook de Afbeelding, volgens de van de Kaap gezondene Tekening, uigaf (*y*). Want het heeft den Kop zeer hoekig; de Bovenkaak met twee aartige uistekende scherpe Punten, hoedanigen 'er ook agter aan de Kieuwendekzels zyn. Doch de Wrieken, die in dat Kaappe maar zeven Beenjes of Stralen schynen gehad te hebben, hebben 'er in dit Japanse *elf*, ook door een Vlies

Vlies te samengevoegd en zyn langer; evenwel zo lang niet, dat het Viscje tot vliegen buiten het Water schynt bekwaam geweest te zyn. Ik noem het daarom *Negis Gerietle Zeehaan*. De voorste Rugvin heeft zeven scherp-gedoornde Stralen, en legt, zo wel als de agterste, in een Beenig Geuje, door twee ryen van scherpe Schubben langs de Rug gemakt. In de Aarsvin, welke zig ook tot aan de Staart uistrekt, tel ik *veertien*, zo wel als in de Staartvin, en in de Buikvinnen, als gewoonlyk, zes Stralen.

Dus heb ik die Viscchen beschreeven, welke de Buikvinnen nagenoeg onder de Borstvinnen geplaatst hebben, wanteer de Visc op zyne Borst of voor over legt. Thans ga ik over tot de genen, waar in zy agterlyker staan, genaamd

ABDOMINALES.

Aan deezen Vierden Rang gaf ik den naam van *Buikpooten*, en vind onder deeze Japanse, van 't eerste Geslacht derzelve, eene

26. *COBITIS JAPONICA.**Japanse Meirlang.*

Als behoorende tot 't Geslacht van dien naam, wegens de Gestalte; gelyk LINNÆUS daar toe

(x) Zie de zelfde, bladz. 89. Pl. LXIII. Fig. 5.

(y) Aldaar Fig. 4. zie bladz. 84.

ook een Karolijnisch Moddervisfchje betreft, dat insgelyks geen Baardjes heeft, welke anders eigen zyn aan de *Meirfanganen*. Deeze heeft het Lyf byna rond en vet, naar een Slang of Aal gelykende; den Kop platchtig; den Bek onder en boven vol fcherpe Tandjes. De Kieuwen zyn niet geflooten. In de Rugvin tel ik *twalf*, in de Borstvinnen *elf*, in de Buikvinnen *agt*, in de Aarsvin *negen*, en in de Staartvin *tuintig* Stralen. De langte is ruim vyf Duimen.

27. SILURUS INERMIS.

Weerloose Meirval.

Zo gelyk is deeze aan de Meirvallen, inzonderheid aan fomnige uitheemfche Soorten derzelven, dat ik, fchoon hy geen Zaagswys getande Vlerken noch Baarden heeft, hem tot geen ander Gellagt kan betrekken (z). Het Lyf is Splronk met Schubbejes; de Kop zeer plat, met groote Oogen, die digt by elkander ftaan, als in de Sterrekijker; de Kieuwendekzels hebben agterwaards wederzyds twee fyns Doornjes. Het Kieuwenwies heeft zes Beentjes. De voorfte Rugvin beftaat uit *zeven* Doornige, de agterfte uit *elf* flappe Stralen. De

(z) Zie *Nat. Hiff.* I. Deel VIII. Stuk, blad. 99. xxxiv. Hoofdftek.

De Borstvinnen hebben *tuintig*, de Buikvinnen *zes*, de Aarsvin *tien*, de Staartvin *derien* Stralen. De Staart is rondachtig, zwart en wit bont, gelykerwys alle de overige Vinnen, het Lyf roodachtig, de Kaken ongetand. De langte van den geheelen Vifch is omtrent zes Duimen.

28. FISTULARIA TABACARIA.

Tabakspyp-Vifch.

Zeer zonderling en kenbaar is de Gefalte dier Vifchen, aan welken LINNÆUS den naam van *Fistularia* heeft gegeven.

GRONOVIVUS betrokke tot het Gellagt van *Solenofomus*, dat op de Snoeken by zyn Ed. volgt. De eerfte Soort, die in Amerika *Tabakspyp-Vifch* genoemd wordt, valt dikwils zo lang als een Elle en langer, gelyk ik 'er zodanig eenen heb van meer dan drie Voeten, en dus als een kleine Rotting. Bevoorens had ik de Afbeelding doen maken, naar eenen van anderhalf Voet langte (a), zynde een *Trompetter-Vifch*, die tot de volgende Soort, by den Ridder, behoort (b). De Japanfche, die

(a) *Nat. Hiff.* I. Deel VIII. Stuk, Pl. LXV. Fig. 1.

(b) *Fistularia Chinenfis*, *Syfl. Nat.* XII. Gen. 179. Sp. 2. *Zoolphyl. Gronov.* I. pag. 119. N. 366.

die ik hier beschryf, komt voltrekt overeen met de Afbeelding, door my nit de beschryving van 't Kabinet des Konings van Sweden ontleend (c), en heeft meer dan een Voet langte; zynde aan 't end, uit het midden der Staartvin, met een lang Draadje, dat zelfs dubbeld is, voorzien. De dikte van 't Lyf is als 't end van eene dunne Pink; de Trompetterachtige Kaaken zyn drie Duimen lang, gelyk ook het dubbeld Draadje van de Staart.

29. ATHERINA JAPONICA.

Japanse Zilverbreep.

De overlangte breede Zilverachtige Band, maakt het voornaamste Kenmerk uit van die Viscijes, welken in het Geslacht van *Atherina* door den Heer LINNÆUS begreepen zyn. Daar is, na myne beschryving, een tweede Soort bygekomen, welke, zo min als deeze Japanse, den naam van *Koorn-Air-Viscij* verdient (d). Hoe het met het geal der Stralen van de Aarsvin, daar onze Ridder de Soortelyke onderscheiding van afscheidt, gelegen zy, heb ik, wegens de tederheid van het Voorwerp, niet willen

(c) Zie *Nat. Tijds.* als boven, Pl. LXIV. Fig. 8.

(d) De zelfde, XL. Hoofdst. blad. 259. Vid. *Syl. Nat.* XII. pag. 519.

willen onderzoeken. Het is zeker, dat het geenszins tot de Middellandsche, te Venetie *Anguella* genaamd, noch tot de Karolinsche *Menidia* van Brown, behoore. Het Ligham is glad en roodachtig bruin, door het afgaan der Schubben, en heeft een zeer breedten hoog-Zilverkleurigen Band, zig van den Kop, die ongeschubd is, tot aan de Staart uitstrekkende. In de Rugvin tel ik *zyf*, in de Borstvinnen *veertien*, in de Buikvinnen *agt* Stralen. De Bek is ongetand. Het heeft vier Duim langte. Ook heb ik 'er een van drie Duimen.

30. CLUPEA THRISSA.

Japanse Haring.

Schoon deeze Viscij in alle opzigten niet met de Haringen overeenkomstig zy, behoort dezelve nogthans tot geen ander Geslacht. Wegens 't ontbreken van de Vervin by de Staart, kan hy niet tot de Zalmen behooren, noch tot de Karpers of Braafens, hoewel de Gelsaale naar dezelve meer gelykt, wegens den scherp gekielden karteligen Buik. Hy heeft, bovendien, een zeer ongewoone byzonderheid, die hem betreft tot de soort van Haringen, door LINNÆUS *Clupea Trisla* getyeld; naamelyk aan de Rugvin is de agterste Straal Borstelig en

wel twee Duimen lang (*e*). Bovendien heeft het Kieuwenvlies *zeven* Stralen, en in die der Vinnen komt de telling ook tamelyk overeen; verſchilt althans niet meer dan de opgegevene. Behalve den Amerikanſchen van Browne, of Weſtindiſchen, aan Jamaika gevonden, betrok onze Ridder ook daar toe den Chineſchen, door Osbeck waargenomen. Myne Japanſche heeft in de Rugvin *zeſtien*, in de Borſervinnen *vyftien*, in de Bulkvin *agt*, in de Aarsvin *vyf-entwintig*, in de Staartvin *tweeëntwintig* Stralen of daar omtrent. De Kop is ongefchubd, de Staart gevorkt. Het Lyf, dat zyne meeste Schubben verlooren heeft, is Zilverachtig, aan de Rug bruin, en aldaar wederzyds met agt ryen van ronde bruine Stippen, op gelyke afſtanden, zeer aartig getekend. By de vyftig zyn 'er op ieder ry. Hy heeft agt Duimen langte; doch ik heb 'er ook eenen van vyf Duimen.

Hier by zal ik die Viſſchen voegen, door wylen den Heer GRONOVIVS, volgens ARTEI, *Branchioſegi* genaamd, welken onze LINNÆUS, wegens de verſchillende Ademhaling, van de voorgaanden geheel heeft afgezonderd, en tot de *Tweeflagtigen* betrokken, noemende dezelven

AM-

(*e*) Zie de zelfde, bladz. 349.

A M P H I B I I,

Of Viſſchen van beiderley Leven. Niet als, gelyk veelen dier Klasſe, zo wel op het drooge als in 't Water leeven kunnende; maar, in plaats van opene of ongedekte Kieuwen, door zekere Garen Ademhalende. Uit Japan heb ik daar van de volgende.

31. R A J A R H I N O B A T O S.

Haay - Roch.

Weinig verſchilt deeze Japanſe van de daar van uitgegevene Afbeeldingen, maar de jonghedheid maakt de Stekels op de Rug niet zo blykbaar. Ook heeft hy den Snoet van anderen zwart. De langte zal omtrent een Voet zyn, en de breedte een half Voet op het breedſte. Het Schepzel, daar men, als 't volwaſſen ware, Sirenen van gevormd heeft, wegens het Menſchelyk Gelat, valt fomtyds wel vier Voeten lang (*f*).

(*f*) Zie het I. Deels VI. Stuk, van myne *Nat. Hiſtorie*, bladz. 483.

Y 4 32. SQUA-

32. *SQUALUS CANICULA.**Bonte Haai.*

Tot deeze Soort ſchynt my, wegens de plaatsing van de Aarsvin, dat jonge Haaitye te behooren, 't welk ik uit Japan ontvangen heb. Zodanig een werd door den Heer OSBECK, vyf Voeten lang, omſtreeks de Kanariſche Eilanden waargenomen. Die Haai valt ook aan de Europiſche Kusten, en is de *Canicula* der Ouden. Myn Voorwerp heeft ongeveer een half Voet langte.

33. *LORHIUS PISCATORIUS.**Hooschebek.*

Van deezen ſchroomelyken Viſch, die ook *Zee-Duivel* genoemd wordt, heb ik van daar ingelyks een Exemplaar, dat zonderling is wegens zyne *kleinte*, als niet grooter zynde dan de Afbeelding, door my van zulk een Schepzel onzer Kusten, hoewel de helft verkleind, aan het licht gegeven (*g*), en dus ongeveer een half Voet lang. Zy vallen wel tot vier Voeten en daar boven. Ik heb dit Zee-Monſter omſtandig beſchreeven.

34.

(*g*) *Nat. Hist.* als boven, VI Stuk, Pl. LVI. Fig. 3.

34. *BALISTES MONOCEROS.**Eenhoornige Hoornviſch.*

Van deezen Viſch, die in de beide Indiën huisvest, heb ik een ſchoon groot Exemplaar van Japan ontvangen. Het is meer dan zes Duimen lang, en overtreft dus in grootte de Afbeelding van een zodanigen, welke ik volgens een Voorwerp, uit het Kabinet van den Wel Ed. Heer W. VAN DER MEULEN, nu ruim zestien Jaaren geleden, aan 't licht bragt (*h*). In Kleur niet alleen, die bruin is of graauw, maar ook in de telling der Vinſtralen, komt het daar mede vry wel overeen: want ik vind in de Rugvin en Aarsvin, beiden, *drie* of *vier-euſtertig*, in de Borstvinnen *dertien*, en in de Staartvin *veertien* Stralen. Het byzonderſte is, dat een der voorſten van de Rugvin uitloopt in een langen Draad.

35. *OSTRACION QUADRICORNIS.**Vierhoornige Beernviſch.*

De reden, dat ik die van dit Geſlagt *Beernviſchen* heette, heb ik voorheen gegeven. De Vierhoornige, gemeenlyk *Koekboek-Viſch* genaamd,

(*b*) De zelfde, Plaat XLIX. Fig. 1. Zie bladz. 462.

naamd, welken ik in Plaat bragt (i) en beschreef, komt zeer wel overeen met dit Japanse Vischje.

36. OSTRACION CUBICUS.

Teerlingse Beenvisch.

Van dien aart heb ik 'er één uit Japan, dat nogthans vry veel afwykt, zo van de aangehaalde Afbeeldingen uit SEBA, als van de bepaling van LINNÆUS. Onze Ridder merkt aan, dat het de vier zyden platachtig en *ongedoornd* heeft. Dit laatste heeft in myn Japanse geen plaats, dewyl alle kanten der zyden met scherpe Punten zyn gewapend. Het is, op een geelen Grond, met menigvuldige, zwartachtig bruine, Stippen, gesprenkeld. Men zou het mooglyk, als een byzondere Soort, met den naam van *Aculeatus* kunnen onderscheiden.

Ik zal hier ook nog gewag maken van de volgende Zee-Schepzelen, hoewel niet tot de Vischen behoorende.

(i) De zelfde, Plaat LXVIII. Fig. 4.

37. CANCER HOMARUS.

Gehoornde Kreeft.

In dit Voorwerp vind ik geen noemenswaardig verschil met dat gene, 't welk ik bevoorens onder de Infekten in Plaat gebragt heb en beschreeven (k). Het voldoet insgelyks aan de bepalingen, welken de Ridder gegeven heeft van deeze Soort.

38. CANCER SCYLLARUS.

Knypende Kreeft.

Of dit een Zee- of Land-Zandkreeft zy, zal ik niet vaststellen; maar denk het laatste. In grootte komt hy met de *Zwaantjes-Kreeft* overeen; doch verschilt, doordien de Leden van de Rug niet rond en glad, maar hoekeg zyn en gedoornd. Mooglyk zou dit beter voortelyke onderscheiding maken, dan het getal der Tandjes in de Knypscharen, 't welk ik in de door my bevoorens afgebeelde zo wel *nyf* bevonden heb, als in de gedagte zeer fraaije Oosindische Zwaantjes-Kreeft (l).

39. CAN-

(k) *Nat. Hist.* I. Deel XIII. Stuk, bladz. 424. Plaat CV. Fig. 1.

(l) Zie 't zelfde Stuk, bladz. 431-434. Pl. CV. Fig. 2.

39. C A N C E R S Q U I L L A.

Gekande Zee-Garnaal.

Van deezen heb ik, behalve de kleinen, welke drie en vier Duimen lang zyn, een zeer groote, die de langte van byna agt Duimen heeft, een Duim breed is en meer dan een half Duim dik. Het Zaagswys' getande Beentje, op den Kop, betreft ze tot deeze Soort, welke de gewoone Steunkrabbetjes bevat, die door sommigen ook betrokken zyn tot de Zee-Garnaalen.

40. C A N C E R P E L A G I C U S.

Stekelige Krab.

Een klein Krabbetje, dat ik ook uit Japan ontvangen heb, komt naast aan deeze Soort. Het schynt weinig van die, welken men in het Zee-kroos aantref, te verschillen.

41. S E P I A O C T O P O D A.

Zee - Polypus.

In de Middellandsche Zee is de woonplaats gesfeld van dit Zee-Schepzel, doch men vindt het ook in de Westindien, aan de Kaap, en, gelyk

gelyk hier blykt, in Japan. Rumphius merkt aan, dat in Oostindie de dunthaaigje Nautilus bewoond worde door een soort van Zee-Polypus, en dus vindt men ook, dat die slapyvige en lang gearnde, welken men van daar krygt, voor Dieren der Papieren Nautilusen of Doekenhuizen, zo genaamd, gehouden worden. Bezwaarlyk kan men denken, dat deeze op zichzelf en bloot in 't Water zouden leeven kunnen, gelyk die van de Middellandsche Zee. 't Gene, evenwel, gedagte Autheur van de ongemeene langte der twee voorste Armen meldt, terwyl de zes anderen kort zyn; deeze tot Riemen dienende, die tot een Roer voor het zeilende Bootje (*m*); komt niet met deeze Polypussen overeen. Ik heb 'er twee uit Japan bekomen, waar van de een de Armen veel langer heeft, en over 't geheel slapper is dan de ander. Ook staan de Oogen in deeze laatste wel een Vingerbreed van elkander, in de andere, die ook veel ruwer is van Huid, tegen elkander aan. Dit schynt een weezentlyk verschil te zyn in deeze Schepzelen. Beiden evenwel zouden Mannetjes zyn, volgens de aanmerking in 't Werk van S E B A, alzo zy een dubbelde ry van Napjes aan het dikfte der Armen hebben.

42. S E -

(*m*) Zie *Ambonje Rariteitkamer*, 3. Hoofdst. Pl. XVIII. en myne *Nat. Historie*, I. Deel XIV. Stuk, bladz. 352 enz. Pl. CXI. Fig. 2. ook XVI. Stuk, bladz. 6, 7.

42. *SEPIA OFFICINALIS.*

Zee - Kat.

Van de gewoone of Winkel Zee-Kat, gemeenlyk *Sepia* genaamd, heb ik Jongen ontvangen, die wezentlyk niet van de onzen schynen te verschillen.

Zie daar de beschryving van alle de Water-Dieren, of Zee - Schepzelen, welken ik uit Japan heb bekomen.

ANT.

A N T W O O R D

O P D E

V R A A G E ,

VOORGESTELD DOOR DE

HOLLANDSCHE MAATSCHAPPE
DER WEETENSCHAPPEN,
TE HAARLEM;

*Welken syn de geschiktste en geredfste Middelen
in ons Land, tot verbeteringe 1. van 't Ver-
stand, en 2. van het Hart en de Zee den
der geringe Liederen, 300 in de Steden
als ten platten Lande? byzonder om
dezelve daar door tot meerdere
naarfigheid aan te moedi-
gen en te gewennen.*

D O O R

ALEXANDRE BENJAMIN FARDON,
te Amsterdam.

ONDER DE ZINSPREUKE:

Wie 't Einde wil, moet de Middelen willen.